

Mælkeribruget i Danmark 1908.

Af Professor *B. Bøggild*.

Arene 1905, 1906 og 1907 vare gode Aar for det danske Mælkeribrug, og da Aaret 1908 har været endnu bedre med mere Mælk og med ualmindelig høje Smørpriser, maa det betegnes som et særdeles godt Aar for de danske Smørproducenter. Vor Smørekseport har som allerede paavist (T. f. L. 1908 S. 658) bragt Landet mange flere Penge, nemlig ialt c. 180 Mill. Kr., end i noget tidligere Aar, og ret beset maa det ogsaa siges at være et Gode for vor Smørekseport, som Aaret 1908 har bragt, at den Begivenhed er indtraadt, at Alberti maatte holde op med sine Skurkestreger, hvorved han i næsten 20 Aar har bedraget de sjællandske Bønder og ganske særlig en Del af Mælkerierne, samtidig med at han modarbejdede de danske Smørekseportørers Interesse ved at genoplive og opretholde den allerede 1888 hensygnende Konsignationshandel*). — Den Skam og Skade, der af denne Mand er paaført et stort Antal sjællandske og lolland-falsterske Mælkerier, kan endnu ikke overses; men godt er det da, at der i 1908 er kommen en Ende paa Kræftskaden, — den burde have været standset mange Aar tidligere, — saa vist som at Regnskabsaflæggelse og

---

*) Se »Mælkeribruget i Danmark« I Udgave, Philipsens Forlag, 1891, S. 459 — Konsignationshandel — Frit om Bord-Handel.

Revision bør være ærligt og samvittighedsfuldt Arbejde, som hæderlige Mænd skulle kunne være bekendt.

Sommeren 1907 havde givet gode Afgrøder, og Efteraaret 1907 var frodigt og mildt, saaledes at Græsvæksten de fleste Steder vedblev at være meget bedre end almindelig. En stor Del Kvæg kunde saaledes blive længe ude; thi erindres maa det, at Oktober var ualmindelig varm. I nogle Egne af Jylland var der dog for megen Taage, saa hvem der ikke passede paa at tage Tiden i Agt, havde Vanskelighed med at faa den sidste Del af Høsten i Hus, og der var enkelte Gaarde, der havde Sæd paa Marken endnu i December Maaned. — I sin store Helhed endte 1907 dog med, at Kvæget kom paa Stald i godt Huld og med gode Beholdninger af hjemmeavlet Foder til Vinterforsyningen.

Vejret vedblev at være mildt indtil Jul, saaledes at Markarbejdet kunde fortsættes lige indtil Helligdagene. Mellem Jul og Nytaar fik vi smukt Frostvejr, og straks efter Nytaar tog Frosten til, saa at der blev god tyk Is at fylde i Ishusene. — I Dagene 8.—10. Januar indtraf der Snestorm, som foraarsagede Togstandsninger og hindrene Mælkekørslen, og derefter fik vi hyppige Omslag i Vejret, der i nogle Uger gav god Mulighed for at faa Ishusene fyldte, men iøvrigt gjorde det ubehageligt og besværligt at besøge de nødvendige Kørsler og gav strengt Vejr for Søfolkene, der besøge Eksporten af Landbrugsprodukter og tilføre os Foderstoffer og Kul.

I Februar vedblev Vejret at være ustadigt og blev senere næsten foraarsagtigt, med Eranthis og Vintergækker i Villahaverne, men snart bleve Interesserne optagne af Bankkrisen og dernæst af det usædvanlig stærke Begær efter Smør, der foranledigede en saa høj Notering, at Smørmarkedet ødelagdes, idet en stor Mængde Kunder slog sig paa Margarinen.

I Marts og April var Vejret meget foranderligt, og endnu 19.—22. April kom der en stor Del Sne. Endog i Begyndelsen af Maj var det koldt og blæsende Vejr, saa-

ledes at al Plantevækst kom sent frem, og det var først i de sidste Dage af Maj, at Udbinding af Kørne kunde blive almindelig.

Kom Græsset sent frem, blev det dog snart meget frodigt. Vejret i Juni var gunstigt med vekslende Regn og Sol. Der var Overflødighed af Græs til Kørne, og der blev usædvanlig meget Agerhø. — Ogsaa Juli og August gav rigelig Græs og Grøntfoder. I Slutningen af August og Begyndelsen af September kom der vel en vaad og noget kold Periode, der sinkede Høsten og var streng for Kørne at være ude i. Men Fugtigheden gav fornyet Vækst til Græs og Rodfrugter, saaledes at der blev en god Efteraarsgræsning og gode Rodfrugtafgrøder, og da Vejret var mildt i Slutningen af September og langt ind i Oktober, kunde meget Kvæg vedblive at faa Føden paa Marken. Og Følgen heraf blev, at trods den store Avl af Hø, Halm og Rodfrugter skete Indbindingen sent, og dog kom Kvæget paa Stald i forholdsvis godt Huld.

I 1908 fik man ret at se, hvormeget det har at betyde baade Vinter og Sommer at have gode Forsyninger af hjemmeavlet Foder at tage af. — Erindres maa det, at der i 1907 havde været en anselig Stigning i Overskuds-eksporten af baade Smør og Flæsk, men ikke destomindre skete der igen i 1908 en anselig Stigning i Overskudsudførselen af begge disse Varer, og den betydelig forøgede Produktion blev mulig, uagtet Forbruget af Handelsfoderstoffer indskrænkedes i meget væsentlig Grad, og der samtidig tilmed var Stigning i Eksporten af Kød og Slagtekvæg.

Af Tabel I fremgaar det, at Overskudsindførselen af Foderstoffer i 1908 i Sammenligning med 1907 blev formindsket med c. 415 Mill. Pd. Korn, c. 90 Mill. Pd. Oliekager og c. 9 Mill. Pd. Klid, ialt en Besparelse af over 400 Mill. Pd. svarende til en Værdi af over 20 Mill. Kr. — Og godt var det, at Forbruget af Kraftfoder kunde indskrænkes, thi særlig de amerikanske Varer Majs og Bomuldsfrøkager vare slemt dyre. — Overskudsindførselen af

Majs gik ned fra 918 til 557 Mill. Pd., og da Prisen en stor Del af Aaret var c. 6 Øre pr. Pd., samtidig med at Flæskepriserne vare lavere end de nærmest foregaaende Aar, klagedes der meget over Vanskeligheden med at faa de store Svinehold til at betale sig, idet ogsaa Byg var i høj Pris.

Tabel I.

Danmarks Overskuds-Indførsel i Millioner Pund af

	Kornvarer*) uformalede og formalede	Oliekager og Oliekagemel	Klid og Majs- glutenfoder	Til- sammen
1902—1903	1068.7	695.3	128.9	1892.9
1903—1904	1406.6	656.1	74.7	2137.4
1904—1905	1268.4	795.0	130.1	2193.5
1905—1906	1584.5	729.4	139.8	2453.7
1906—1907	1461.5	897.1	119.5	2478.1
1907—1908	1144.9	808.9	110.5	2064.3

At Mælkemængden har været stor og Smørprisen høj, faa vi bekræftet ved at se paa Regnskaberne fra de enkelte Mælkerier.

Det fynske Andelsmælkeri, hvis Regnskab har været omtalt i de 4 sidste Aarsberetninger, har i Aaret 1. Novbr. 1907—31. Oktbr. 1908 haft ialt 8,079,276 Pd. Mælk, hvoraf den største Halvdel i Vinterhalvaaret. Straks ved Aarets Begyndelse gik en Herregaard fra, og Aarets samlede Mælkemængde blev derfor mindre end i 1907, men de tilbageværende Køer malkede saa meget bedre, at Forskellen kun blev lille. — Mælkemængden pr. Ko leveret til Mælkeriet angives i Aar at have været 6,463 Pd., me-

*) En betydelig Del heraf anvendes vel i Bagerier, Brænderier og Bryggerier; men da Mængden heraf ikke kan opgives, anføres her den samlede Overskuds-Indførsel.

dens den de 4 foregaaende Aar var stigende fra 5,784 Pd. til 6,300 Pd.

Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør har været 25.86 Pd., hvilket er mere end i 1907, da det var 25.59, men mindre end i 1906, da det var 25.99. — Driftsudgifterne, der i 1907 og 1906 vare henholdsvis 372 og 395 Øre pr. 1000 Pd. Mælk, have i 1908 været 413 Øre, idet der har været Stigning saavel i Udgiften til Kørsel som til Lønninger, Kul og flere andre Udgifter.

Den opnaaede Gennemsnitspris pr. Pd. Smør angives til 103.58 Øre, medens den i 1907 var 96.52, og her er saaledes en Stigning af 7.06 Øre pr. Pd. — Der er ostet 1,022,200 Pd. Skummetmælk og Kærnemælk samt 157,229 Pd. Sødmælk. Der er solgt Ost for næsten 20,000 Kr., og Aaret ender med et mindre Lager, end det begyndte. — Ostedsalget er gaaet godt, og Regnskabet udviser, at Osteproduktionen har givet en Fortjeneste af over 1200 Kr. og Vallen frit hjem, naar Mælken sættes til 1 Øre pr. Pd. og Fedtet i Sødmælken til Smørværdi.

Det samlede Resultat bliver, at Andelshavernes Nettoindtægt pr. 1000 Pd. Sødmælk hjemme ved Stalddøren, der i 1906 og 1907 var henholdsvis 36 Kr. 33 Øre og 35 Kr. 35 Øre, i 1908 har været 37 Kr. 65 Øre, hvilket er lidt over 15 Øre pr. Kande, samtidig med at Skummetmælk, Kærnemælk og Valle er leveret frit tilbage.

Det samme store, meget mønsterværdige jyske Andelsmælkeri med stor Osteproduktion, som har været omtalt i alle Aarsberetningerne siden 1894, har i Aar kunnet fremlægge omstaaende Regnskab for Tiden 1. Novbr. 1907—31. Oktbr. 1908. — Mælkemængden var i 1907 8,771,232 Pd., og i 1908 har den været 9,093,686 Pd., altsaa en Stigning af næsten 4 pCt.

Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør har her været 25.8, medens det i 1907 var 25.5. — Driftsudgifterne have været 400.3 Øre pr. 1000 Pd. Mælk, medens de i 1907 vare

UDGIFTER

paa et jysk Andelsmælkeri med stor Osteproduktion.

	Ialt Kroner	Øre pr. 1000 Pd. Mælk
Kørsel.....	10169.94	111.7
Kul.....	3470.28	38.2
Dritler, Pergament m. m.....	564.79	6.2
Is.....	237.50	2.6
Olie og Fedt.....	243.22	2.6
Lønninger.....	6763.62	74.4
Salt, Farve, Løbe, Kalk m. m.....	1956.88	21.9
Inventarets Vedligeholdelse.....	2882.73	31.7
Bygningernes Vedligeholdelse.....	664.79	7.3
Mælkevoغنenes Vedligeholdelse.....	1658.42	18.2
Papir, Porto, Rejser m. m.....	679.64	7.5
Andre Udgifter.....	689.34	7.6
Renter og Afdrag.....	5508.86	60.6
Rest paa Ombygning.....	886.88	9.8
Ialt...	36376.89	400.3

INDTÆGTER

paa et jysk Andelsmælkeri med stor Osteproduktion.

Salg af 306181 Pd. Smør (à ca. 102.5 Øre).....	313735.94 Kr.
— - 243805 - Ost.....	88263.95 —
— - Ost til Andelshaverne (19163 Pd).....	5204.45 —
Andelshaverne 5424204 Pd. Skum.- og Kærnemælk.....	54242.04 —
— 2823537 - Valle.....	7058.84 —
— 319 - Fløde.....	95.75 —
Detailsalg af Mælk og Fløde.....	5888.60 —
Andre Indtægter, Renter m. m.....	805.81 —
Ialt...	475295.38 Kr.

Der er ialt indvejet 9093686 Pd. nymalket Mælk, alt-
 saa er Mælken udbragt i ..... 5.22 Øre pr. Pd.
 Der er udbetalt Andelshaverne for Mælk 353207 Kr.
 43 Øre, altsaa ..... 3.88 — —

Forskel ..... 1.34 Øre pr. Pd.
 Driftsudgift..... 0.40 — —

Overskud ... 0.94 Øre pr. Pd.

358.6 Øre, og Stigningen skyldes forøgede Udgifter til Kørsel, Kul, Vedligeholdelse og Afdrag paa et nyt Bygge-
laan samt Restbetaling af en i 1907 foretaget stor Ombyg-
ning af selve Mælkerilokalet.

Smørrets Salgspris har her været 102.5, medens den
i 1907 var 96.5 Øre pr. Pd. — Om Osteproduktionen
skriver Bestyreren, der nu til Foraaret vil kunne holde
25 Aars Jubilæum sammen med Mælkeriet, at det har
været et u d m æ r k e t O s t e a a r. — Der er blevet lavet
Ost af 1,113,221 Pd. nymalket Mælk og 2,101,959 Pd.
Skummet- og Kærnemælk, og der fremstilles dels Gouda-
og Edam-Ost, dels 25 pCt. Ost, men kun ganske lidt Cen-
trifugemælksost (til Interessenternes Behov). — Som om-
staaende Regnskab udviser, er der solgt Ost for c. 93,000
Kr. og Valle for over 7000 Kr., altsaa tilsammen c.
100,000 Kr.

Det endelige Resultat bliver, at hvert Pd. Mælk er
udbragt i en Nettopris af $3.88 + 0.94 = 4.82$ Øre, altsaa
her er en Nettopris af 19.28 Øre pr. Kande, og denne
Nettopris er opnaaet hjemme paa Produktionsstedet hos
hver af de 256 Andelshavere. — Det tilsvarende Tal pr.
Kande var for 1907 18.72 Øre; men for Sammenligningens
Skyld med de andre Mælkerier maa det erindres, at Mæl-
ken, som Andelshaverne have faaet hjem, her beregnes til
1 Øre pr. Pd., idet dog ingen behøver at modtag mere,
end hvad han selv ønsker.

Det vestjyske Andelsmælkeri, hvis Regn-
skab har været omtalt i de foregaaende 7 Aarsberetninger,
har i Tiden fra 1. Novbr. 1907 til 31. Oktbr. 1908 indvejet
11,045,110 Pd. Sødælk, som er $\frac{1}{3}$ Mill. Pd. mere end i
1907, der var et mælkerigt Aar. — Mælkeforbruget til
1 Pd. Smør er derimod gaaet op fra i 1907 at være 25.85
til i 1908 at være 26.50, og ogsaa Driftsudgifterne ere
stegne fra 391 til 419 Øre pr. 1000 Pd. Mælk, hvilket
skyldes forøget Kørselsudgift og dernæst den Omstændig-
hed, at Andelsselskabets 10 Aars Periode udløb til 1.

UDGIFTER

paa et vestjysk Andelsmælkeri.

	Ialt Kroner	Øre pr. 1000 Pd. Mælk
Kørsel af Mælk	22963.11	207.9
— Kul og Smør	291.39	2.6
Lønninger	5407.73	49.0
Brændsel	3488.13	31.6
Is	160.00	1.4
Dritler og Pergament	5798.16	52.5
Olie og Fedt	189.22	1.7
Salt og Farve	934.09	8.5
Rengøringssager	85.30	0.8
Papir og Porto	176.75	1.6
Vedligeholdelse af Bygning og Vej	788.40	7.1
— - Inventar	2017.14	18.3
Renter, Afdrag og Skatter	2978.26	26.9
Andre Udgifter	980.47	8.9
Ialt...	46258.15	418.8

INDTÆGTER

paa et vestjysk Andelsmælkeri.

417047 Pd. Smør (à 103.1 Øre)	429996.99 Kr.
10504286 - Sk.- og Kærnemælk til Andelsh. à 1/2 Øre	52521.43 —
68617 - — - — i Detail à 1 Øre ..	686.17 —
15472 - Ost à 1 Øre pr. Pd.	154.72 —
Affaldsmælk	938.58 —
Andre Indtægter	3159.70 —
Ialt...	487457.59 Kr.

Der er ialt indvejet 11045110 Pd Sødsmælk, som er
udbragt i ..... 4.414 Øre pr. Pd.

Der er udbetalt Andelshaverne for Mælk 429296 Kr.

72 Øre, altsaa ..... 3.886 — —

Forskel ..... 0.528 Øre pr. Pd.

Driftsudgift. .... 0.419 — —

Overskud ... 0.109 Øre pr. Pd.

Novbr. 1908, til hvilken Tid den sidste Rest af den gamle Gæld skulde betales.

Smørprisen, der i 1907 var 96.7, har i Aar været 103.1 Øre pr. Pd., altsaa 6.4 Øre mere, og derved naas, at det endelige Resultat bliver, som omstaaende Regnskab udviser, at Nettoværdien, hvortil 1 Pd. Mælk er udbragt, er $3.886 + 0.109 = 3.995$ Øre, hvilket er 15.98 Øre pr. Kande, idet Skummetmælk og Kærnemælk her bogføres til kun $\frac{1}{2}$ Øre pr. Pd. — I 1907 var Nettoindtægten pr. Kande 15.37 Øre, og i 1906 var den 15.96 Øre, den højeste Nettoværdi, der hidtil har været naaet.

Det tredie store jyske Andelsmælkeri, der omtales i forrige Aarsberetning, og som i 1907 havde haft en Stigning i Mælkemængden af c. 10 pCt., har i 1908 indvejet 12.85 Mill. Pd. Mælk, hvilket er en Stigning af 1.24 Mill. Pd., altsaa atter en Stigning af over 10 pCt. — Og medens de andre omtalte Mælkerier alle tre havde et forøget Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør, er her en Nedgang fra 25.48 til 25.18, et Forhold, der maa noteres som en mærkelig Kendsgerning, og lige overfor hvilken det maa bemærkes, at man i Praksis er tilbøjelig til at sige, at nu f. Eks. 1908 har givet mager Mælk i Sammenligning med de nærmest foregaaende Aar; men hvad Aarsagen dertil er, kan ikke angives. Man siger, det er Aaret, men Aarets Karakter viser sig altsaa i dette Tilfælde forskellig f. Eks. paa dette Mælkeri i Sammenligning med de andre omtalte Mælkerier.

Smørprisen har her været 103.91 Øre pr. Pd., medens den i 1907 var 97.22, og pr. 1000 Pd. Mælk har Drifts-udgiften været 455 Øre, medens den i 1907 var 441 Øre. Som Aarsag til Stigningen anfører Bestyreren Anskaffelsen af et nyt Akkumulatorbatteri og et nyt Flødesyrningsbassin, der hver især har kostet 1000 Kr. — 1 Pd. Sød-mælk er her udbragt i en Nettopris af 4.43 Øre, som svarer til 17.72 Øre pr. Kande, medens Skummetmælk

og Kærnemælk er leveret tilbage til en Pris af kun 3 Øre pr. Kande.

For alle disse Mælkerier gælder det, at de have haft en høj Smørpris og tilmed en usædvanlig stor Mælkemængde. Og det er i god Overensstemmelse hermed, at Overskudsudførselen af Smør (og Mælk og Fløde), som allerede omtalt, er stegen fra 167 Mill. Pd. til 175.2 Mill. Pd. — Havde Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør paa alle Mælkerierne været lige saa gunstigt i 1908 som i 1907, vilde Smørmængden og Overskudsudførselen af Smør være bleven endnu større.

Tabel II.

Englands Indførsel af Smør i Cwts.

(1 Cwt. = 101.6 Pd. dansk).

Fra	1905	1906	1907	1908
Rusland	461140	606549	657649	639118
Sverige	188209	182809	226740	238929
Danmark	1630363	1675761	1818811	1857103
Tyskland	5372	10701	7297	3195
Holland.....	209897	195366	168496	244356
Frankrig.....	348442	319401	281306	394612
New Zealand.....	300418	311672	313863	221395
Victoria.....	227574	287190	288670	193045
N. S. Wales	168531	180655	195289	138953
Queensland	54188	77982	96685	67710
Kanada	292117	190968	34753	47877
Forenede Stater	84874	157312	1063	39914
Andre Lande.....	176739	140898	118534	124988
Ialt...	4147864	4337258	4210156	4211195

Vil man dernæst kaste Blikket paa Tallene i Tabel II angaaende Englands Indførsel af Smør, hvilke Tal ikke kunde foreligge, da Artiklen om Danmarks Smørekspport

blev trykt, vil man se, at Englands Indførsel af Smør har været i 1908 af samme Størrelse som i 1907. — Indførselen fra Danmark, der steg stærkt i 1907, er atter stegen c. 4 Mill. Pd. i 1908, uagtet, som det maa erindres, at Smørindførselen til Danmark har været aftagende. — Af Interesse er det dernæst at bemærke, at medens Englands Tilførsel af Smør fra Australien og New Zealand har været nedadgaaende, har der i 1908 været en besynderlig Stigning i Tilførselen fra Holland og Frankrig — ganske forskelligt fra, hvad Tilfældet havde været i de nærmest foregaaende Aar.

Smørtilførselen fra Danmark har i 1908 udgjort 44.1 pCt. af Englands Indførsel af denne Vare og er bleven betalt med 45.6 pCt. af den hele Smørindførsels Værdi, som har været over 24 Mill. £, hvoraf saaledes næsten 11 Mill. £ er gaaet til Danmark.

For O s t e p r o d u k t i o n e n har Aaret 1908, ligesom 1907, været særdeles gunstigt. Klimaet lagde ingen Hindringer i Vejen, Efterspørgslen var livlig, Forbruget stort, og Priserne, særlig for Skummetmælksost, vare højere end i mange Aar; men for de fuldfede Schweizerost, der nu laves paa nogle store Osterier her i Landet, blev Afsætningen noget trykket ved stadig Tilførsel af Varer fra Schweiz, der for en Del blev sendt herop i Konsignation, og med den høje Smørpris skal der en stor Salgspris til for at opnaa nogen Nettofortjeneste ved Produktionen af fuldfed Ost.

Paa de fleste Andelsmælkerier er Kvaliteten af Ostene i de senere Aar bleven væsentlig forbedret. Nyttens af bedre Lagerlokaler samt af Osteudstillinger, Forsøgsstillinger, Lagerbedømmelser og Ansættelsen af en særlig Ostekonsulent spores i glædelig Grad; men mange Steder er der endnu adskillige Mangler at afhjælpe. — Arbejdet kræver ikke alene Agtpaagivenhed og stedlig Erfaring, men er i mange Tilfælde vanskeligt at faa udført, fordi det er et strengt og kedeligt Arbejde, som de unge Med-

hjælpere helst ville være fri for, og jeg finder derfor Grund til at antage, at den i sidste Aarsberetning omtalte Svøbning med Ostevoks (Paraffinering) vil kunne benyttes med Fordel paa mange Mælkerier. Rigtig anvendt paa nogle Uger gamle, godt renvaskede og omhyggelig tørrede Oste vil den kunne bidrage til at lette Arbejdet i de store Ostelagre, formindske Svindet og samtidig forbedre Ostens Udseende ved at bevare Skorpen glat, tynd og ren.

Tabel III.
Danmarks Ind- og Udførsel af Ost
 i Tusinde Pund.

Aar	Indførsel	Udførsel	Overskuds- Indførsel
1902—1903	1887	163	1724
1903—1904	1896	129	1767
1904—1905	1843	191	1652
1905—1906	1701	754	947
1906—1907	1747	1435	312
1907—1908	1518	229	1289

Af Tabel III ses, at den Eksport af Ost, der var kommen i Gang i 1906 og 1907, nu atter er saa godt som ophørt. Den usædvanlige Efterspørgsel fra Sverige standse allerede i Efteraaret 1907, da Sverige atter som sædvanlig kunde forsyne sig selv med Ost, og Eksporten til England, der kom i Gang særlig paa Konsulent *Hørlycks* Initiativ, og som mest omfattede Ost af Blandingsmælk med 15—20 pCt. Sødmælk, er ophørt, som det angives væsentligst, fordi saadanne magre Ost steg i Pris her hjemme — eller med andre Ord, fordi Prisen, der kan opnaas i England, kun er tilfredsstillende for danske Producenter, naar Hjemmemarkedet er daarligt og Priserne her smaa.

Prisen paa helt mager Centrifugemælksost, der i 1907 var gennemsnitlig 15 Øre pr. Pd., blev i 1908 gennemsnitlig 17 Øre pr. Pd., og ligeledes steg Prisen paa Ost af Centrifugemælk med en Tilsætning af 20 pCt. Sødmælk fra c. 25 Øre til 27 Øre pr. Pd.; men allerede nu i Begyndelsen af 1909 synes der at være mindre Efterspørgsel, saaledes at der allerede kan være Grund til at tilraade Mælkerierne at være forsigtige og ikke forøge Produktionen, saaledes at der igen, som saa mange Gange tidligere, fremkaldes Overproduktion og hurtigt dalende Priser.

At Indførselen af Ost, som Tabel III viser, er nedad-gaaende, skyldes ganske naturlig, at der nu her i Landet laves en ret anselig Mængde god Gaudaost og fuldfed Schweizerost. Alene af sidstnævnte Vare, der ikke maa forveksles med dansk Schweizerost, er der i 1908 saa vidt mig bekendt i tre Osterier tilvirket c. $\frac{3}{4}$ Mill. Pd., hvilket omtrent svarer til det Kvantum Emmenthalerost, der plejer aarlig at blive indført fra Schweiz til Danmark, og Tallene synes saaledes sikkert at vidne om, at Forbruget har været tiltagende.

Vil man dernæst tænke tilbage paa, hvad Aaret iøvrigt har bragt af godt eller skadeligt, glædeligt eller sørgeligt for det danske Mælkeribrug, maa det først bemærkes, at 1908 maa nævnes som det første Aar, i hvilket M a s k i n m a l k n i n g har begyndt at faa praktisk Betydning her i Danmark. Fremtiden maa vise, om den nu vil faa blivende Betydning. — Mange Gange tidligere har der været gjort omfattende Forsøg og været sat baade meget Arbejde og mange Penge ind paa Sagen, medens Udbyttet kun har været Tab og Skuffelse.

Rundt om i Landet har der været holdt Foredrag om Maskinmalkning. De fleste Landbrugs- og Mælkeriblade have bragt Artikler om de forskellige Malkemaskiner, og saadanne ere i Aarets Løb blevne opstillede paa c. 20 større og mindre Gaarde i Landets forskellige Egne.

Først var det den australske »Vitula« og den skotske Lawrence - Kennedy - Gillies - Maskine, der begge arbejdede med skiftevis Sugning og Tryk, og hen paa Efteraaret kom den amerikanske »Viktoria« i Anvendelse, som er en Sugemaskine, ved hvilken der ogsaa anvendes Pulsering. Konstruktionerne ere vel forskellige i mange Enkeltheder, men i Brugen ligne disse tre Maskiner hinanden i adskillige Henseender. Og foruden disse tre er der flere andre Konstruktioner fremme, hvorved der eksperimenteres, men hvorom det endnu er for tidligt at udtale nogen Dom om deres Brugbarhed og mulige Fortrin. — Dette gælder blandt andre ogsaa den i Slutningen af Aaret i Dagspressen meget omtalte Maskine »Danmark«, som er en Sugemaskine af ret simpel og billig Konstruktion, men som endnu ikke er prøvet i Praksis.

Bekostningen ved Brugen af de forskellige Maskiner og om hvorvidt Eftermalkning ved Haandkraft er nødvendig eller ikke, maa endnu siges at trænge til Belysning ved Erfaringer fra Praksis. Man maa være opmærksom paa, at saavel Slinger som Malkekopper i Praksis ikke ville kunne holdes rene alene ved at skylles med forskellige Hold Vand, samt at der ikke alene vil blive Udgift til Forrentning og Amortisering af Anlægget og til Petroleum eller elektrisk Kraft. Motoren og Maskinens forskellige Dele maa der hver Dag anvendes nogen Tid og Omhu paa at rense og holde i Orden, og dertil vil kræves en dygtig og godt lønnet Person. Paa New Zealand klages der over, at Maskinernes mangelfulde Rengøring undertiden er Skyld i, at Mælken forurenes slemt, forinden den kommer i Malkespanden. Her i Danmark lader man Slingerne og Malkekopperne efter Rengøringen henligge i Kalkvand, indtil de igen skulle benyttes, og man begynder da Arbejdet med at skylle dem igennem med en anselig Mængde Vand for at faa Kalken fjernet.

Selvfølge ligt maa der helst være en god Belysning i Stalden, hvor Malkemaskinerne skulle benyttes, og i saa

Henseende kan det bemærkes, at flere af de Gaarde, hvor der nu er anskaffet Malkemaskiner, allerede forud vare forsynede med Elektricitet, saaledes at man ikke alene kan drive Maskinen med Elektricitet, men ogsaa har elektrisk Belysning i Stalden og alle tilstødende Lokaler.

Den i de foregaaende Aar rejste Bestræbelse for i saa mange Mælkerier som muligt at faa iværksat hyppige Mælkebedømmelser af en særlig Mælkedømmer er bleven fortsat. Mælkebedømmelsesforeningerne, der fortrinsvis findes i Jylland og paa Fyn, angives at være naaet til nu at omfatte saa mange Mælkerier, at disse tilsammen have 44,000 Leverandører, altsaa c. en Fjerdedel af samtlige Leverandører til alle Fælles- og Andelsmælkerier i Landet.

Adskillige Mælkerier have i Aarets Løb faaet Lokalerne udvidede og forbedrede. Nogle have faaet bygget nye Ishuse, andre have faaet indrettet Køleanlæg, og mange flere have faaet anskaffet Kærneælttere, hvoraf der stadig fremkommer nye Konstruktioner. — I Indberetningen til Landbrugsministeriet om Kontrollen med den lovbestemte Opvarmning paa Mælkerierne af Mælk og Fløde, hvor der udleveres Mælk til Kreaturfoder, og hvor der kærnes Smør til Udførsel, angives Kontrollen i Sommeren 1908 at have omfattet ialt 1348 Mælkerier, nemlig 1153 Andelsmælkerier, 151 Fællesmælkerier og 44 Herregaardsmælkerier, hvilket er 18 Mælkerier mere end i 1907.

I April 1908 begyndte et nyt Blad *Mejeristanden* at udkomme. Det er Medlemsblad for *Mejeristforeningen af 1907*, der, som Navnet angiver, blev stiftet 1907, og hvis Formaal er at varetage Mejeriarbejdernes økonomiske og faglige Interesser. — Mere end nogensinde tidligere have Arbejdsforholdene paa Andelsmælkerierne været Genstand for Drøftelse. — Det synes snart at blive nødvendigt at lønne Personalet af Mælkeriets Kasse, saaledes at Bestyrerens Løn fremtidig skal være Vederlag alene for hans eget Arbejde. Det nuværende System, at Bestyreren antages saaledes, at han skal lønne de nødvendige Medhjælpere, foranlediger nu i

mange Tilfælde, at Bestyreren ikke selv kan faa nogen Nettoløn, eller han fristes til at lade sig nøje med den billigst mulige Medhjælp.

Der er stor Meningsforskel om, ad hvilken Vej Sagen bør søges fremmet, og heri maa for en Del søges Grunden til, at Dansk Mejeristforenings mangeaarige og meget ansete Formand, Mælkeribestyrer *Torben Jensen*, Gislev, ved det i Efteraaret afholdte Delegeretmøde trak sig tilbage og afløstes af Foreningens hidtilværende Næstformand, Mælkeribestyrer *Justesen*, Brørup.

Som et Tab, det danske Mælkeribrug har lidt i Aarets Løb, maa her mindes, at Forstander *Jørgen Petersen*, Dalum Mælkeriskole, døde 19. Juni 1908. Hans Nekrolog er allerede skrevet i Tidsskriftet (S. 484 Aargang 1908). Derfor maa her kun nævnes, at han var en begavet og interesseret Elev af *Prosch*, *Segelcke* og *Fjord*, som med Dygtighed arbejdede sin Skole fremad, og som forstod at vinde sine Elevers Venskab og Agtelse. — Ære være hans Minde!